

met het VALKHOF

komt NIJMEGEN

WEER

VOLLEDIG OVEREIND !!

VERANTWOORD - DOORBASTEND !

...in hechte samenwerking

steen... voor steen... voor steen... voor steen...

valkhof
nieuws

achtste jaargang nr. 1

V O O R W O O R D

De redactie van Valkhofnieuws heeft in dit eerste nummer van 1986, met teksten en tekeningen, veel plaats gegeven aan gedachten over bouwmogelijkheden op het Valkhof.

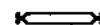
Allereerst echter spreken wij vanaf deze plaats onze oprechte dank uit aan de heer G. Lemmens, die ons welwillend toestond een van zijn artikelen in ons Valkhofnieuws af te drukken. Dit artikel verscheen in Numaga no.3-1985 en was getiteld: "Een 18de-eeuwse verbouwing van de Valkhofburcht?".

De gedachten over realistische bouwmogelijkheden zijn duidelijk in dit Valkhofnieuws opgenomen en Hein van Brienem geeft met een tekening op de middenplaat aan welke duidelijke gedachte ontstaat na realisering van ons contourplan. Zoals de bijbehorende tekst reeds zegt is het een schets van contouren in perspectief. Wij hopen dat in steeds bredere kring hiervoor belangstelling groeit. Ook weer in dit nummer het zo toepasselijke en fraaie tekenwerk van de heer Joh.Hendriks.

Er zijn binnen aanzienbare tijd besprekingen over enkele financiële aspecten aan de orde en tot geruststelling van velen, zal er door ons geen beroep op gemeenschapsgelden gedaan worden. Op dit punt moeten wij er, hoe spijtig ook, nog even ons stilzwijgen over bewaren. Wat wel gezegd mag worden is, dat veel zal afhangen van wat de overheden aan morele steun en medewerking aan dit particulier initiatief, van plan zijn te geven.

Wederom wensen wij U veel leesplezier !

Het Bestuur.

Een 18de-eeuwse verbouwing van de Valkhofburcht ?

G. Lemmens

Kortgeleden trof de bewoner van kasteel Keppel in Laag-Keppel, Mr. R. B. Baron van Lynden in het kasteelarchief drie bijeen behorende, doch verder zonder duidelijke band met andere stukken bewaarde documenten aan, die mogelijk een nog onbekend onderdeel van het Valkhof betreffen¹. Het zijn twee tekeningen en een blijkbaar als begeleitend schrijven bedoeld briefje.

Op het briefje is door een betrekkelijk ongeoeffende hand geschreven "Teekening van de Trap op den Burg te Nijmegen 1779"; merkwaardig diagonaal op hetzelfde blad leest men "à Monsieur L Baron de Pallandt & Walfort", een door een andere hand geschreven adressering, die wel niet voor een postbode-avant-la-lettre bedoeld kan zijn doch op een soort overhandiging via een particulier zou kunnen wijzen. Op de keerzijde staat de eigenlijke tekst van het briefje, in het frans (hier in vertaling): "Hierbij treft U, Mijnheer, de tekening aan van de trap, met de juiste afmetingen, en bovendien een tweede getekend door een architect. Ik hoop dat een van beide voor U van enig nut zal zijn. En als ik U, Mijnheer, verder ergens mee van dienst kan zijn dan verzoek ik U vrijelijk te beschikken over hem, die er steeds een waar genoegen in scheidt U een bewijs te leveren van de allergrootste achting waarmee hij de eer heeft te zijn Uw zeer onderdanige en gehoorzame dienaar J. C. van Lynden"².

De schrijver van het briefje, Jacob Carel van Lynden (1738-1801) behoort tot de bekende

adellijke familie die een grote rol gespeeld heeft in de geschiedenis van Nijmegen en de Betuwe. Hij was niet alleen de laatste burggraaf als opvolger van zijn in 1793 overleden broer Jan Elias en daarmee de laatste bewoner van de Valkhofburcht, maar -samen met Jan van Leeuwen- ook de laatste burgemeester van Nijmegen tijdens de Republiek der Zeven Provinciën. Beiden maakten zich bij de nadering der Fransen, in november 1794, uit de voeten. Jacob Carel van Lynden is ook degene, aan wie het Nijmeegse stadsbestuur in 1793 het -eigenlijk voor zijn op 28 april van dat jaar overleden broer Jan Elias gemaakte zilveren koelvat aanbood, dat een van de pronkstukken van de verzameling stedelijk zilver in de Commanderie vormt³.

Degene aan wie de brief gericht is was de bewoner van kasteel Keppel, Adolf Werner Carel Willem Vrijheer van Pallandt, Heer van Keppel, Voorst, Barlham en Walfort, geboren op het kasteel in 1733 en aldaar overleden in 1813. Hij was onder meer Burgemeester van Doesburg, Drost van Bredevoort en Landdrost van Zutphen.

Bij deze brief schijnen twee tekeningen te behoren, de eerste, ongeveer hetzelfde kleinfolio formaat als de brief geeft een middendeelte uit een gevel weer, met een brede dubbele voordeur met een rijk bewerkt bovenlicht en een omlijsting van twee pilasters en een gebogen fronton. De ornamentiek houdt het midden tusser rococo en Lodewijk XVI-stijl, met meer strenge en symmetrische vormen. Aan weerszijden van de deur bevindt zich een venster met een zeer kleine roeden-indeling. Op de hierin afgedrukte tekening zijn de onderste gedeelten te zien van drie niet nader uitgewerkte ramen. Onmiddellijk onder de getekende gevel is het grondplan getekend van een bordes met twee toegangstrappen van elf

treden. Daarnaast is een schaal aanduiding getekend, lopend van (0) tot 10. Neemt men aan dat de gehanteerde maat de Rijnlandse voet is, die in Nijmegen gebruikt werd, dan is de breedte van de gevel ongeveer 10,50 meter; de trap treden zouden dan ca. 1,20 meter breed zijn, de deurvleugels elk 1 meter⁴.

Minder gemakkelijk te interpreteren is de tweede tekening. Deze bestaat uit twee aan elkaar geplakte groot-folio vellen, aan de zijkan ten ruw ingesneden, met een aanzicht van een monumentale gevel van drie etages, ingedeeld in zeven assen met een centrale ingangspartij en zes lagere deuropeningen. De twee benedenverdiepingen zijn ingepast in een kolossaal orde met pilasters die een kroonlijst dragen waarop de lagere derde etage staat, met vensters gescheiden door twee smalle pilasters. In de frontons van deze vensters ziet men afwisselend kronen en engelenkoppen; het middenfronton draagt het Christusmonogram. Onder het aanzicht van de gevel is de doorsnede op grondniveau aangegeven. Het tweede, aangeplakte blad toont de doorsnede van enorm trappenhuis met een zeer vlakke centrale trap die leidt naar een overloop op een tussenniveau, van waaruit dan aan weerszijden een (in potlood vaag geschetste) trap naar de eerste etage voert, waarvandaan dan weer een centrale trap naar een volgend tussenniveau voert. Op die hoogte is de tekening afgesneden. Bij de geveltekening behoort een schaal aanduiding, van 1 tot 50. Neemt men aan dat ook daarbij uitgegaan is van de Rijnlandse voet dan zou de gevel ongeveer 56 meter breed zijn.

Het is weinig aannemelijk dat de tweede, dubbele tekening iets met de Valkhofburcht van doen heeft. Maten, het aantal deuropeningen en het Christusmonogram kan men bij de Nijmeegse

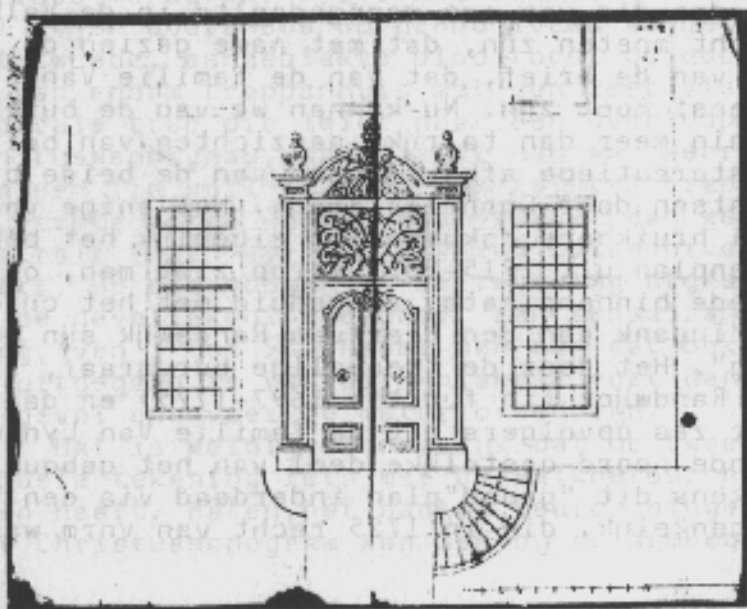
burcht niet verwachten, evenmin als het embleem van de Italiaanse familie Barberini - een bij- dat op de reeks sluitstenen van de zes lage deuropeningen getekend is.

Geen van beide tekeningen kan in verband gebracht worden met de trappen in het kasteel Keppel; het daar in de achtergevel in de tweede helft van de 18de eeuw aangebrachte trappenhuis is veel eenvoudiger dan het kolossale Italiaans bouwsel van de tweede tekening en de trap van de hoofdingang heeft niets te maken met de ronde opgang van de eerste tekening.

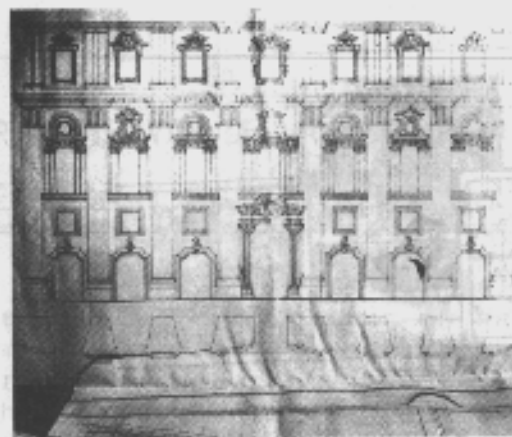
Rest de vraag welk van beide tekeningen eventueel met het Valkhof van doen heeft en waar de betreffende trap gesitueerd moet worden. De tweede tekening kan eigenlijk wel buiten beschouwing blijven zoals hierboven al gesteld is. De eenvoudige tekening komt dan als enige in aanmerking. Het gaat daarbij om een trap, die zich voor een door vorm en detaillering als voordeur gekarakteriseerde toegang bevindt. Deze voordeur zou dan die van een woongedeelte in de Valkhofburcht moeten zijn, dat met name gezien de afzender van de brief, dat van de familie Van Lynden geweest moet zijn. Nu kennen we van de burcht weinig meer dan talrijke aanzichten van buitenaf en stereotiepe afbeeldingen van de beide binnenplaatsen door Cornelis Pronk. Het enige voor ons doel bruikbare document is eigenlijk het bekende dakenplan uit 1715-26. Hierop ziet men, op de tweede binnenplaats, aangeduid met het cijfer 3 de "Ingank van den Heer van Randewijk zijn woning". Het door de toenmalige burggraaf, Jacob van Randwijck (in functie 1697-1725) en daarna door zes opvolgers uit de familie Van Lynden bewoonde noord-oostelijke deel van het gebouw was blijkens dit "grond"plan inderdaad via een trap toegankelijk, die in 1725 recht van vorm was.

Als de getekende trap werkelijk in 1779 op het Valkhof te zien geweest is dan moet het gaan om een modernisering van deze trap, die gezien de vorm dan omstreeks 1775 plaats gevonden zal hebben. Ook op het dakenplan is een schaal aanduiding, in Rijnlandse roeden, aangegeven. Als men de breedte van het voorhuis waarop de rechte trap aansluit volgens die schaal berekent komt men op ca. 9,50 meter; dit stemt in grote lijnen wel overeen met de breedte van 10,50 meter waarop men de getekende gevel van de eerste tekening kan stellen.

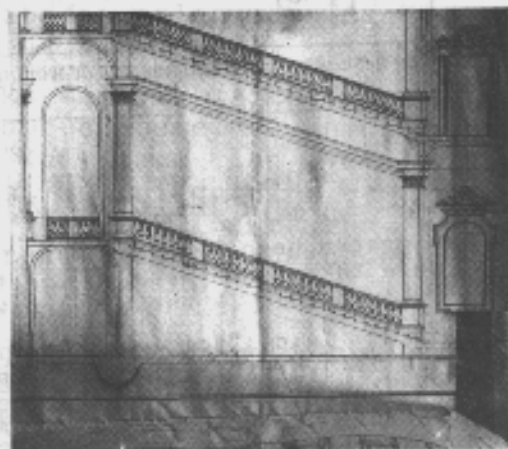
Voorlopig zal er wel weinig meer zekerheid te verkrijgen zijn over het aanzien van het huis van de burggraaf van de Nijmeegse Valkhofburcht en blijft de identificatie van de deur waardoor Stadhouder Willem V en zijn gezin in 1786/7 hun tijdelijk verblijf betreden kunnen hebben niet meer dan een hypothese.

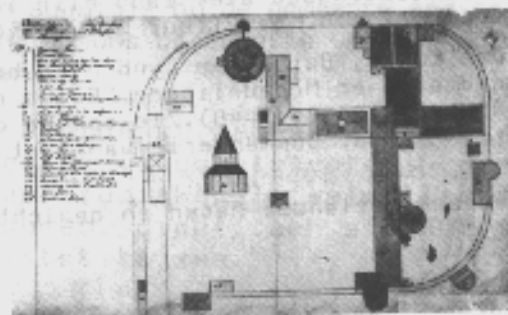
Afb. 1. Voorproef van herbestemming, mogelijk van de woning van de Burggraaf van de Burcht op het Valkhof, 1779 (in 84/1000 Keppel)

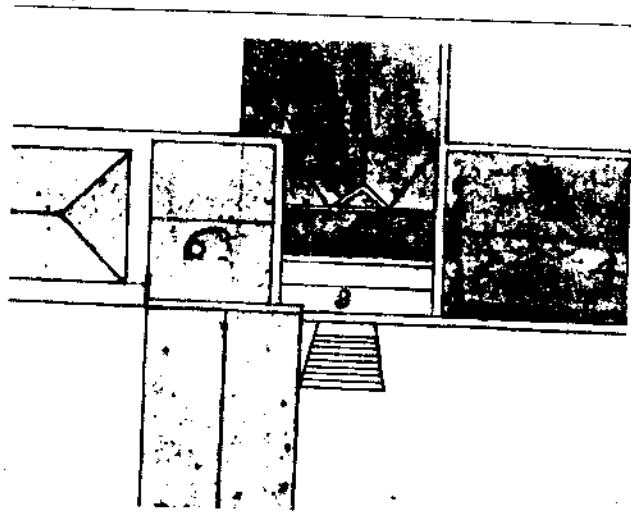
Afb. 2. Tekening van de gevel van een Italiaans barok paleis of klooster, 1779 (Archief Huis Keppel).

Afb. 3. doorsede van het trappenhuis van een Italiaans paleis of klooster, 1779 (Archief Huis Keppel).

Afb. 4. Dakenplan van de Valkhofburcht, 1725-1726 (Rijkarchief in Gelderland Arnhem).

Afb. 5. Detail van het dakenplan: de ingang van de woning van de burggraaf.

Noten

- 1 De stukken dragen geen archiefnummer. Voor het feit dat hij mij op deze tekeningen wees en toestemming verleende tot publicatie betuig ik hartelijk dank aan de ontdekker.
- 2 De franse tekst luidt: "Voici Monsieur le dessein de l'escalier selon la juste dimension accompagné d'un autre de la façon de l'Architecte. J'espère que l'un ou l'autre vous pourra être de quelque utilité. Au reste Monsieur, Si je vous puisse être bon coeur en quelque chose je vous prie de vouloir disposer librement de celui qui se fera toujours un vrai plaisir à vous donner quelque preuve de la consideration très distinguée avec laquelle il a l'honneur d'être V. I. H. et T. O. Serviteur J. C. van Lynden".
- 3 J.A.B.M. de Jong, "Jan Elias, Baron van Lynden en het Nijmeegse Postambt", Bijdragen en Mededelingen "Gelre 61 (1962-4), 219-224 (vlg. Numaga 13(1966), 39-40). Zie ook de catalogus, Nijmeegs Zilver, Nijm. Mus. "Commanderie van Sint Jan", 1983, nr. 155.
- 4 J.M. Verhoeff, De oude Nederlandse Maten en gewichten, Amsterdam 1982, 58.

DE REAKTIE VAN DE VALKHOFVERENIGING OP HET GEMEENTELIJK "KULTUREEL PLAN 1986-1989"

De inspanningen van de Valkhofvereniging op het gebied van cultuur en haar zorgen over monumenten op en nabij het Valkhof mogen er zijn. Zeker wanneer daarbij in aanmerking wordt genomen het grote aantal bezoekers, zowel in voorgaande jaren als wederom in 1985. Bijna 50.000 bezoekers gedurende 150 halve dagen !! Menig museum kan daar jaloers op zijn, zeker wanneer dit ons lukt zonder enige subsidie van overheidswege.

Desondanks komt de Valkhofvereniging niet voor in het door de gemeente Nijmegen onlangs uitgebrachte "Kultureel Plan 1986-1989". Omdat wij vinden, dat we wel degelijk een "groepering op het gebied van de cultuur" zijn, heeft het Valkhofbestuur een reactie gezonden aan de gemeente.

" In vergelijking met anderen, beleven wij continu hoogtepunten op het Valkhof, getuige de bijna 50000 bezoekers wederom in 1985; wij zijn voor eenieder goed toegankelijk en via informatieborden in het park en via tentoonstellingen en concerten in de kapel, brengen wij cultuur aan velen. Het (nog) niet aanvragen van subsidie bij de gemeente mag nog niet de reden zijn, om ons bestaan te verzwijgen in het "kultureel plan".

" Daarnaast hebben wij gereageerd op het hoofdstuk monumentenzorg in genoemd plan. De Geertrudiskapel, welwillend in onze zorg opgenomen, dient toch als MONUMENT OP DE LIJST geplaatst te zijn.

Meer dan dat: verwijdering van de verwilderde begroeiing en conservering van de muurresten is dringend gewenst. Ook de Valkhofkapel (ook wel Ottoonse, Karolingische, St.Nicolaaskapel genoemd) moet meer aandacht krijgen in het kader van monumentenzorg. Speciaal voor wat betreft het vochtprobleem. Een goed dak moet hemelwater tegenhouden, een goede drainage kan bevochtiging vanuit het hoger gelegen park tegengaan; tegen inwaaien van vocht via de afwezige deur, is een afsluitende voorziening broodnodig. Er is genoeg natuurlijke ventilatie en het is derhalve verantwoord DE DEUR aan te brengen, zoals die er vele eeuwen geweest is !!

Tot zover onze reactie op het cultureel plan.

Een vermeldenswaardig feit is het antwoord van de gemeente op de voorgelegde vraag hoe bij de gemeente gedacht wordt over het al of niet aanbrengen van burchtcontouren op het Valkhof. Indertijd, nog vóór de rekonstruktie van het park, bestond er het gemeentelijke aktiepunt:

" HET ONDERSTEUNEN EN STIMULEREN VAN VOORSTELLEN DIE " VAN PARTICULIERE ZIJDE WORDEN AANGEDRAGEN EN DIE ER OP GERICHT ZIJN DE CONTOUREN VAN DE VALKHOFBURCHT AAN TE GEVEN.

" " Het college beantwoordde de vraag als volgt:

" Bij de rekonstruktie van het park is, in samenwerking met de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, gekozen voor het terugbrengen van het * historisch padenverloop in samenhang met de oorspronkelijke begroeiing. Er is bewust niet gekozen voor een contourenplan om de volgende redenen:

-Behalve de Karolingische kapel en de Barbarossaruïne is alles in 1796 zeer consequent gesloopt, dat wil

" " zeggen inclusief de funderingen.**

-De plattegrond, zoals die zou zijn geweest, is enkel af te leiden van een oude tekening van het dakenplan (ten behoeve van het leidekkerswerk) en oude aanzichten van de burcht.

-Latere onderzoekingen van Ir.Weve, door middel van proefsleuven, hebben uitgewezen dat het exacte verloop van de muren en dergelijke niet meer te bepalen was, zonder het gehele terrein rigoreus te onderzoeken.**

-Tijdens de rekonstruktie van het park zijn ook geen duidelijke aanwijzingen meer gevonden; het terrein bestaat uit meters geroerde grond met puin. Wel zijn restanten van de noordelijke ommuring gevonden tussen de kapel en de bunker; deze zijn dan ook weer zichtbaar gemaakt.

-Historisch gezien is een aanduiding van de contouren gezien het voorafgaande, dus zeer discutabel. INDIEN MEN HIERTOE ECHTER TOCH ZOU BESLUITEN DIEN EEN EN ANDER IN HOOFDZAAK TWEE-DIMENSIONAAL TE WORDEN UITGEVOERD, OPDAT DE WEL HISTORISCHE PARKAANLEG GEEN GEWELD WORDT AANGEDAAN.

-DOOR MIDDEL VAN EEN GOEDE MATERIAALKEUZE, CONTRASTE-REND MET DE AANWEZIGE MATERIALEN, BIJVOORBEELD NATUREESTEN MET DIVERSE OPPERVLAKTEBEHANDELING, ZOU EEN GOED RESULTAAT BEREIKT KUNNEN WORDEN.

" " * Er schijnt toch enige historische waardering te bestaan bij de betreffende deskundigen; het is echter jammer, dat die zich beperkt tot de "historische padenaanleg", omdat er natuurlijk in een "park" paden moeten komen om zo snel mogelijk en minstens visueel, DE HISTORISCHE BLUNDER VAN NIJMEGEN in de vergetelheid te brengen.

**
-consequent gesloopt inclusief funderingen-
Als daarvan overtuigende stukken te vinden zijn,
rijst de vraag waarom een zo bekwame onderzoeker
als Ir. Weve toch nog aan zijn onderzoek begon.
In dit onderzoek was ook slechts een klein deel
van het Valkhof betrokken. Los daarvan kunnen
wij in onze dagen beschikken over electro-sonde-
ring met de daaraan verbonden vrijwel feilloze
concludering. Overigens kan men bij volledig ont-
breken van funderingen toch niet volhouden dat
herbouw niet mogelijk zou zijn ? Dan zouden er in
Nijmegen meerdere Monumenten niet mogen staan !

In de praktijk betekent dit, dat het optrek-
ken van gebouwen niet toegejuicht wordt. Het
uitvoeren van bouwwerken is wel mogelijk, b.v.
lage muurtjes. Reeds eerder is door ons ge-
steld, dat het vaststellen van de contouren met
een redelijke mate van nauwkeurigheid kan plaats
vinden: er zijn voldoende meetpunten en meetge-
gevens. Zonodig kan genoemde electro-sondering
nog uitkomst brengen. Een totaal omwoelen van
het mooie park is niet nodig !! Met het aanleg-
gen van duidelijke contouren kan een eerste fase
van herbouw voltooid zijn geacht.

Een volgende fase zal dan gericht moeten
zijn op het toch optrekken van een gebouw. Of dat
nu een puthuis is, de donjon of de burchtspoort,
vormt een punt van nadere overweging. Vooreerst
zal de meeste energie uitgaan naar een klimaat-
beheersing in de kapel en het ontwerpen, goed-
keuring verkrijgen, financiering verwerven en
uitvoeren van een contourenplan. Desondanks,
blijft (gedeeltelijke) herbouw ons verlangen en
zal onze blijvende aandacht houden !

J.M.T.Nooy

HET Zouden ER WEL DUIZEND WORDEN.....

Dirk de steenhouwer kijkt naar de twee ver-
tegenwoordigers van keizer Frederik, die tegen-
over hem aan tafel zitten en zegt dan langzaam:
"Heren, dit zie ik als mijn levenswerk...!" Zijn
stem is in de overvolle herberg nauwelijks te ho-
ren. Iedereen kijkt nieuwsgierig toe als een pa-
piertje op de tafel wordt uitgelegd; vingers wij-
zen en men hoort: "hier is het voorplein; daar
staat de kerk; kijk, het ontvangstgebouw met de
toren en dit is de Nicolaaskapel; alles wordt
gerestaureerd... Hier komen nieuwe gebouwen en
dit gaat tegen de vlakte. Het is de wens van de
keizer, dat met dit werk zo spoedig mogelijk zal
worden begonnen, zodat het vroegere paleis weer
waardig in de oude glorie zal schitteren ! Men
heeft ons aangeraden U aan te wijzen om leiding
te geven bij de bouw. Zoek in de komende dagen
de mensen bijeen die aan dit werk kunnen deelne-
men; wij blijven tot na zondag in de stad en wij
hopen U op de zaterdag ervoor, na de vroegmis,
in dit lokaal weer te ontmoeten.., met Uw tra-
wanten !"

Het gesprek is voorbij ! Iedereen is tevre-
den; men kent Dirk de steenhouwer als een eer-
ste klas vakman op allerlei gebied. Al op jon-
ge leeftijd heeft hij zijn meesterschap behaald
in de stad Aken en bovendien is hij iemand waar
prettig mee samen is te werken. Men biedt zich
dan ook direkt bij hem aan: "Ik ben meester met-
selaar ! ; Ik meester timmerman en hij daar, is
een goeie leidekker !". Een aankomende jongge-
zel, die naast de steenhouwer staat, port hem
met de elleboog in de zij en zegt: "Je smokkelt
mij er toch ook tussen ?..." De omstanders grin-

niken; ze kennen het geheim dat achter dit sympathiek persoontje schuilt, maar als gezwoeren gildebroeders zullen zij voor geen goud ook maar iets aan die keizerlijke vertegenwoordigers verklappen !

De "jongeman" naast de steenhouwer is nl. zijn enigst kind dat naar de ongewone naam van "Dirkse" luistert; het is geen jongen, maar een meisje van zeventien jaar ! Evenals haar vader bezit zij twee rechter handen en ze heeft van jongsaf aan en tot verbazing van haar omgeving, al zijn vakkennis spelenderwijs overgenomen..... Het liefst helpt ze als jongen verkleed, vader in zijn werkplaats en ze weet die vermomming op handige wijze zo uit te buiten, dat ieder die haar niet kent, direkt aanneemt dat er een leerjongen bij de steenhouwer in dienst is !

Ze stoot opnieuw haar vader aan: "zeg, je laat me ook meewerken hè...." "We zien wel", zegt Pa zachtjes en onzeker, want hij ziet het nog helemaal niet zitten, of de keizerlijke vertegenwoordigers wel om de tuin te leiden zijn. Bovendien is met het werk dat hij zojuist in de handen heeft gekregen een hartewens in vervulling gegaan. Altijd is hij een felle voorstander geweest van een totaal herstel in het keizerlijk vorstendom. Nu kan er weer een hernieuwde aantrekkingskracht van het oude Nimmegen uitgaan; daar kan ieder alleen maar voordeel van hebben. Sinds in 1047 een graaf van Vlaanderen met zijn woeste soldaten hier veel vernielden, zijn de gebouwen in het vorstendom met hun voorlopige reparaties, voor vele jaren onaantrekkelijk gebleven voor vorstelijke bezoeken.

Deze dag heeft een belofte voor de toekomst in zich en daarom gaat nu iedereen opgewekt naar huis terug.

Tegen de avond, als de steenhouwer door

zijn werkplaats loopt, ziet hij tegen de wand de wit-marmeren plaat staan en meteen komt de gedachte op om deze na jaren nu eens eindelijk te gebruiken ! Zijn vrouw die naast hem staat, zegt: "Natuurlijk Dirk, dat is 't ! Laat onze dochter er een tekst in hakken en plaats dan de herdenkingssteen op het voorplein zodat iedereen vanaf dat moment kan zien wanneer het herstel is begonnen ! Die keizerlijke gezanten zien dan òòk meteen wat onze Dirkse in de vingers heeft !"

'Zoiets kan nou alleen maar een vrouw uitdenken' flitst het door het hoofd van de steenhouwer en hij antwoordt: "We zullen meteen een goede tekst laten maken door een van de monniken bij de Stevenskerk...dan kunnen we een verantwoorde vorm aan ons plan geven."

Zo gezegd zo gedaan ! De geestelijke, aan wie de steenhouwer raad vraagt, is natuurlijk geen onbekende voor hem. Ook hij krijgt schik in het geval en ontwerpt een latijns vers van veertien regels, waarin de keizer als vredesvorst en opdrachtgever wordt geroemd bij het herstel van de burcht in het jaar 1155.

De monnik weet in de muur naast de kerk een geschikte plaats waar de steen goed tot zijn recht zal komen in een passende lijst.

Dirkse gaat thuis direkt aan de slag ! Al moet het nachtwerk worden, vóór maandag zal zij het bewijs leveren dat ook een meisje heel terecht "Meester" genoemd kan worden !!

Dan komt de grote dag ! De steenhouwer gaat zich presenteren bij de keizerlijke vertegenwoordiging in gezelschap van zijn handlangers. Dirkse zit wederom naast haar vader en in de bekende vermomming, wacht ze op de kans van haar leven !

" HET MEESTERSTUK VAN DIRKSE !"

De steenhouwer spreekt namens allen:
 " Heren, wij nemen dit werk gaarne uit Uw handen aan en wij hopen de opdracht van ons aller keizer zo spoedig mogelijk tot een goed einde te brengen. Uit dankbaarheid voor de eer die ons ten deel valt, zullen wij een gedenksteen plaatsen op het voorplein van het vorstendom naast de St. Stevenskerk; op die gedenkplaat is vastgelegd:

" DE VREDELIEVENDE KEIZER FREDERIK I, HEEFT HET "
 BIJNA IN VERVAL GERAAKTE BOLWERK VAN DE CAESAR
 IN GELIJKWAARDIGE SCHOONHEID EN LUISTER
 DOEN HERSTELLEN IN HET JAAR 1155
 " "

De wit-marmeren plaat wordt daarna door twee sterke mannen aangedragen en zij wijzen Dirkse aan als degene die de tekst inkapte. Zichtbaar vereerd, beloven de gezanten zijne majesteit hierover te berichten en waarderend knikken zij naar die handige meisjesachtige jongen.

Terwijl de namen van de toekomstige medewerkers worden ingeschreven, zegt een van de vertegenwoordigers tegen de steenhouwer: "De jongeman naast U, wil hij wellicht ook meewerken?" Voorzichtig zegt de steenhouwer: "Die is nog jong, maar heeft reeds wel veel vakkennis." "Dat heeft hij bewezen!" is het antwoord; "Laat hem meebouwen, hij heeft zo te zien sterke spieren; maak er een meester van!"

Dirkse is even sprakeloos....., haar wens gaat hier ineens zomaar in vervulling ! Als zij om haar heen weer grijnzende gezichten ziet, dan tintelen de ogen van plezier, want er zal gezwegen worden, dat staat vast !

Nadat de keizerlijke vertegenwoordigers zijn vertrokken, wordt met zorg de herdenkingsplaat ingemetseld. Men is opgetogen doordat er zo'n eenstemmige en bijzondere start is gegeven aan de overige herstelwerkzaamheden. Allerlei drukke bezigheden gaan aan de eigenlijke opgedragen taken vooraf; Dirkse echter houdt zich nog druk bezig met de plaat en een stenen versiering die ze er omheen aanbrengt. Terwijl ze opgewekt bezig is enkele figuren nog wat bij te werken, denkt ze lachend: "Over honderd jaar laat ik ze er nog inlopen ! Als deze letters hier worden gelezen, zal men denken dat een man ze heeft ingebeiteld....maar ze vergissen zich dan toch, want de macht van een meisje reikt zeker over honderd jaren !"

> Toen kon zij nog niet vermoeden hoelang; Het zouden er wel duizend worden.!!

Hein van Brienens; uit
"Twaalf Valkhofverhalen"

"

Inderdaad, deze herdenkingssteen is nog altijd in het Museum "De Commanderie" aan de Korenmarkt te zien. Deze steen moet bij de verplaatsing van de St. Stevenskerk in 1254, eveneens naar de Hundisburg, nu het Stevenskerkhof, zijn overgebracht. In 1665 werd hij geplaatst in het Stadhuis en na de oorlog in de nieuw opgebouwde Commanderie.

"

"

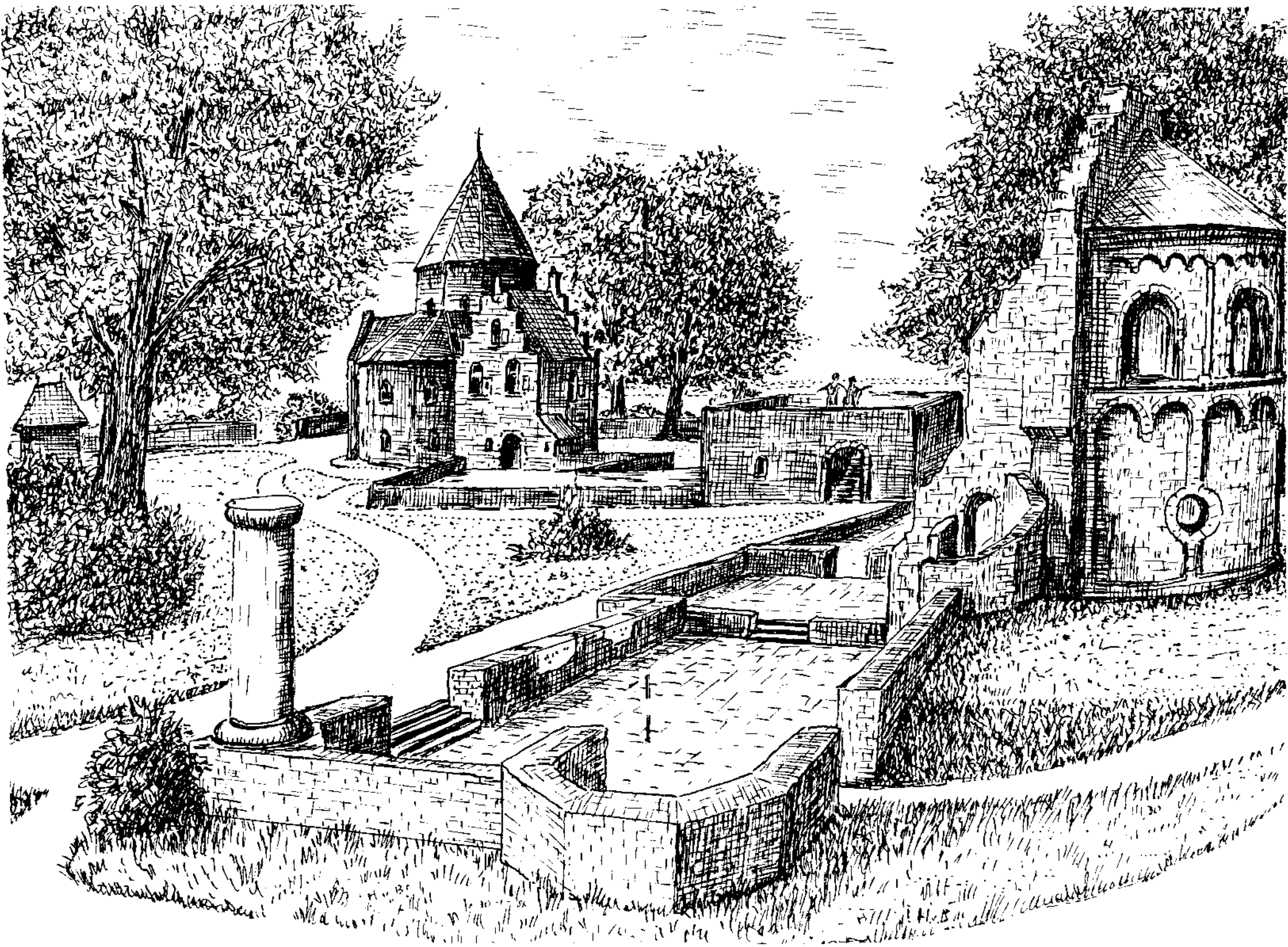
"

CONTOUREN IN PERSPECTIEF !

Er zijn onzerzijds reeds meerdere publikaties verschenen met het contourenplan als onderwerp. Ter ondersteuning van genoemde publikaties hebben wij ditmaal de middenplaat gereserveerd, waarop wij een perspectief tekening hebben afgedrukt. Bij het zien van die tekening zal het U zeker duidelijk zijn, dat omwille van de afmeting en het totaal-overzicht, een enigzins gedrongen schets is ontstaan. Niettemin hebben wij het vertrouwen dat U een duidelijke indruk kunt krijgen van deze ruimtelijke vormgeving.

Enkele accenten zijn in dit plan opvallend zichtbaar:

- terwijl het park als zodanig niet wordt aangetaast, is door de lage muurtjes een duidelijk beeld opgeroepen van een groot deel van de oorspronkelijke burcht.
- Barbarossaruïne en Valkhofkapel zijn duidelijk kenbaar aanwezig, zij het dat aan de kapel de nodige en door ons nagestreefde aanbouw is toegevoegd.
- op de plaats van de Donjon is op eenzelfde vloeroppervlak en enkele meters boven het maaiveld een functionele ruimte opgetrokken (dienstig aan P.W.en V. van Nijmegen), waar bovenop een terras is aangebracht. Beslist niet alleen bedoeld voor een mooi vergezicht over de Waal, maar vooral als plateau, van waaraf de gehele contourenaanleg aantrekkelijk te overzien is. Men kan alle grote vlakken van zalen onderscheiden en een betere indruk opdoen van de samenhang der vertrekken.

- Geheel links voorbij de boom is het grote puthuis weer aanwezig. Rechts, voorbij de Barbarossaruïne is nog juist een deel van het kleine puthuis zichtbaar.
- Fragmenten van de oude burcht welke o.a. op de Gemeentewerf aanwezig zijn, kunnen hierin een zeer fraaie functie vervullen.
- De geringe hoogteverschillen zijn speels in het geheel verwerkt en de muurtjes boven het maaiveld geven een onmiskenbare samenhang aan.

Het beeld dat bij iedere bezoeker aan het park wordt opgeroepen is een rustiek overzicht van wat eens een deel van de Valkhofburcht was. Er zullen meerdere aspecten zijn te noemen of aan te wijzen. Eén ding staat zonder enige twijfel vast; het bezoekersaantal zal verveelvoudigd worden en juist daardoor zal de interesse in de historie van Nijmegen aanmerkelijk toenemen.

Wij zijn ervan overtuigd, dat dit laatste zeer zeker ook de wens is van de directies van meerdere musea. Ook zij zullen er ongetwijfeld de vruchten van plukken.

WAAR VEEL TE ZIEN IS, KOMEN MEER MENSEN
DOEK VOOR LANGERE TIJD !

Gaarne reacties en ideeën via onze postbus !

het Bestuur.

DE HERBOUW VAN DE VALKHOFBURCHT

haalbaar of ondenkbaar?

In Valkhofnieuws 1/85 gaf onze voorzitter in zijn artikel "Wij zullen doen herleven" een aantal verenigingsvoorstellen weer met betrekking tot een eventuele (gedeeltelijke) wederopbouw van de imposante Valkhofburcht.

Als we het begrip haalbaarheid uit de titel vertalen met wenselijkheid, kunnen uitspraken in herinnering worden geroepen als:

"Historisch onverantwoord",

"Herbouw van de burcht verstoort het padenplan in het park",

"Geen originele bouwtekeningen en derhalve geen zekerheid omtrent bouwdetails"

en

"Van het interieur is vrijwel niets bekend".

Merkwaardig, dat juist in Nijmegen dergelijke opmerkingen worden gemaakt. Het recente verleden toont aan, dat men niet altijd handelt zoals men predikt. De stad geniet een zeer twijfelachtige reputatie waar het gaat om het behoud en het herstel van historische en karakterbepalende gebouwen. Rigoreuzer dan waar ook in Nederland zijn beeldbepalende gebouwen uit het stadsbeeld verdwenen: grote delen van de Benedenstad, de stadsboerderij aan de Ziekerstraat, Kannenmarkt 9/9a, het "Rechtenpand" aan de v.d.Bruggenstraat, de

woningen van Melkerij Lent (Waldeck Pymont-singel), het voormalige bedrijfspand van "Turmac" aan de Oude Haven, om maar enkele gevallen te noemen.

Om de nog resterende waardevolle panden in de Benedenstad, evenals het kapitale Canisius College, de villa Oud-Heyendaal en dergelijke te kunnen behouden, zijn langdurige lobbies en veel partikulier initiatief nodig. Maar het is de enige manier, want aanwijzing tot "Beschermd Stadsgezicht" is in onze stad een dode letter gebleken.

Elders gaat het veelal geheel anders; twee voorbeelden mogen dit verduidelijken.

De oude keizerstad Keulen werd in de laatste oorlog ongenadig in puin gebombardeerd. De gevolgen van dit inferno waren dermate desastreus voor de meeste van de historische gebouwen, dat ze in ons land waarschijnlijk zouden zijn opgegeven. Als zoveelste bewijs van de enorme levenskracht van deze stad (in de Romeinse tijd reeds bekend onder de naam Colonia Ara Agrippinensis) werd enige jaren na de oorlog het plan opgevat om de twaalf (!) zwaar beschadigde romaanse kerken geheel te restaureren. Het betrof de volgende monumentale kerken:

St.Andreas	St.Maria im Capitol
St.Aposteln	St.Maria in Lyskirchen
St.Cäcilien	Gross St.Martin
St.Georg	St.Pantaleon
St.Gereon	St.Severin
St.Kunibert	St.Ursula

In de meeste gevallen was de term nieuwbouw dichterbij de waarheid dan restau-

ratie. De wijze waarop deze wederopbouw werd uitgevoerd mag echter als voorbeeldig worden beschouwd. Het jaar 1985 werd uitgeroepen tot "Das Jahr der Romanischen Kirchen" (Colonia Romana 1985). Veertig jaar na de oorlog werd de laatste restauratie in grote lijnen afgerond. Het resultaat is verbluffend. Kosten noch moeite zijn gespaard om deze toonbeelden van Romaanse (soms met Byzantijnse invloeden) en Vroeg-Middeleeuwse bouwkunst in hun oude glorie te herstellen. Ter gelegenheid van dit heuglijke feit, zond de westduitse televisie (Westdeutsche Rundfunk) in dat jaar een fraaie serie documentaires uit met deze luisterrijke gebouwen in de hoofdrol.

Wie na het zien van deze beelden nog wil beweren, dat dergelijke omvangrijke herstellingswerkzaamheden historievervalsing zijn en daarmee verfoeilijk, heeft de essentie ervan niet begrepen. Bij onze oosterburen is bij velen, na de verschrikkelijke verwoestingen als gevolg van de tweede wereldoorlog, de overtuiging gegroeid dat toonbeelden van oude bouwkunst een onmisbaar onderdeel uitmaken van de stedelijke bebouwing. Zonder deze in hoge mate beeldbepalende elementen gaat veel verloren van de karakteristiek van de stadjes en steden.

Augsburg, de inmiddels tweeduizend jaar oude stad in de zuidelijke regionen van Duitsland, werd op 25 februari 1944 getroffen door een zwaar geallieerd bombardement. Met grote delen van de binnenstad viel ook het karakteristieke oude Rathaus ten prooi aan het oorlogsgeweld. Van het eens zo majestueuze gebouw stonden na de aanval nog

slechts de muren overeind. Het dak en de plafonds waren ingestort, de kozijnen waren verbrand en het interieur met al haar kunstschatten was totaal vernietigd.

Slechts de slopershamer, gevolgd door een eigentijdse stedenbouwkundige invulling, uitgevoerd in beton, staal, aluminium en glas restte, ware het niet dat de gemeentelijke instanties hadden gekozen voor volledige wederopbouw. De kosten van de restauratie bedroegen niet minder dan 120 miljoen D-Mark; een belangrijk deel daarvan was bijeengebracht door de plaatselijke bevolking. Voorwaar geen gering bedrag, maar het stadsbeeld kreeg er haar "oude" parel mee terug.

Dat Nijmegen ook andere tijden heeft gekend, is te zien aan de Commanderie van St. Jan aan de Franse Plaats, dat voor het overgrote deel uit nieuwbouw bestaat. Resultaat van deze herbouw: een beeldbepalend element, een sfeervolle expositie- en museumruimte waarvoor een ruime belangstelling bestaat.

Een ander geval van Nijmeegse nieuwbouw naar oud voorbeeld wordt gevormd door de Kanunnikenhuisjes aan de Stevenskerkhof. Een even zo waardige als noodzakelijke ambiance voor de St. Stevenskerk.

Geen weldenkend mens zal menen dat deze gebouwen werden gerealiseerd met het oogmerk de historie geweld aan te doen, doch zal er van overtuigd zijn dat ze een verrijking van de stad vormen.

Gebouwen kunnen waardevol worden geacht vanwege hun hoge leeftijd, hun bijzondere bouwstijl(en) of hun functies in de loop van de tijd. Het spreekt voor zich, dat een in onze

tijd herbouwde burcht geen aanspraak kan maken op het eerstgenoemde kenmerk, doch wel degelijk op de twee andere eigenschappen.

"Haalbaarheid" is, behalve in wenselijkheid, nog te vertalen naar:

- bouwtechnische mogelijkheden
- funktietechnisch perspectief
- financiële haalbaarheid

Zuiver bouwtechnisch gezien is er geen enkel beletsel de Valkhofburcht te herbouwen. Bouwkundigen, architecten, aannemers en vakbekwame handwerklieden met ruime ervaring in de rekonstruktie- en restauratiebouw zijn in voldoende mate aanwezig. Een extra stuk werkgelegenheid komt, met name in de bedrijfstak 'bouw', uiterst gelegen.

Om de ontstane ruimten een zinvolle bestemming te geven, kan worden gedacht aan een museumfunctie t.b.v. de Commanderie, Museum Kam en/of kleinere musea. Doch ook als werkruimte voor de VVV, het cultureel centrum De Lindenberg, dienstonderdelen van de Gemeente of als conferentiegelegenheid is een dergelijk burchtcomplex zeer geschikt.

Aangaande de financiering kan worden vermeld, dat de Valkhofvereniging fondsen zal werven uit een drietal bronnen, nog afgezien van een mogelijke overheidsbijdrage.

Vanzelfsprekend vereist een dergelijke operatie een gedegen voorbereiding, waarvoor deskundigen van zeer uiteenlopende professies moeten worden geconsulteerd.

Toegegeven, het zal niet eenvoudig zijn de haalbaarheid in al zijn facetten aan te tonen, maar ONDENKBAAR IS DE HERBOUW ZEKER NIET !!

G.Hermans

VALKHOFNIEUWTJES

* Op onze aanvraag bij de gemeente voor de financiering van twee extra informatiepanelen (zie Valkhofnieuws 3/85 p.36), is tot op heden helaas geen antwoord binnengekomen.

* Het door ons gelanceerde contourenplan zal binnenkort worden verwezenlijkt, zij het op kleine schaal. Op korte termijn zal een begin worden gemaakt met de vervaardiging van een maquette, waarop nauwkeurig te zien zal zijn hoe onze vereniging de uitvoering van het plan heeft gedacht. Als ondergrond dient één van de twee Valkhofmodellen welke door de gemeente Nijmegen enkele jaren geleden beschikbaar werden gesteld.

De maquette zal te zijner tijd kunnen worden gebruikt als werkmodel bij de daadwerkelijke realisering van het contourenplan.

* Het tweede model zal worden voorzien van een sterk vereenvoudigde nabootsing van de Valkhofburcht. Deze maquette zal demontabel worden gemaakt om het vervoer ervan te vergemakkelijken. Het doel is, dit model te gebruiken als hulpmiddel bij lezingen en dia- of video-presentaties. Daarnaast zal het goede diensten kunnen bewijzen op info-markten en bij wijktoontoonstellingen.

* Momenteel wordt hard gewerkt aan de totstandkoming van een Valkhof-informatieboekje. Dit boekwerkje is speciaal samengesteld om de geïnteresseerde bezoekers een ruimer antwoord te geven op de vele, steeds

weer gestelde, vragen. Circa driekwart van de teksten is gereed; uit de talrijk voorhanden zijnde foto's en tekeningen moet nog een keuze worden gemaakt.

Het boekje, dat nog vóór de aanvang van het nieuwe seizoen zal verschijnen, wordt uitgevoerd in A5-formaat en kent een soortgelijke opmaak als de themanummers van Valkhofnieuws.

* Het seizoen 1986 begint op zaterdag 10 mei. Zowel de tentoonstellingsagenda als de concertagenda voor het komende seizoen, treft U aan in het themanummer van dit jaar. Het onderwerp van deze tweede kwartaal-uitgave is Keizer Otto III en de betekenis voor Nijmegen van zijn verblijf alhier.

* Gezien de vele positieve reacties op de dagtochten naar Aken en Keulen, willen we ook dit jaar weer een excursie organiseren. Reisdoel en programma zullen in de maand februari worden vastgesteld. Enkele mogelijke bestemmingen zijn:

- Het Archeologisch Park te Xanten
- Paderborn: de gedeeltelijk gerestaurerde palts.
- Maastricht: de recente opgravingen onder de St.Servaaskerk.

G.Hermans

WELKOM !! VRIENDEN VAN HET VALKHOF !!

=====

Het is een groot voorrecht U te mogen toespreken op deze historische plaats. In zo groten getale hier op het Valkhof aanwezig brengt weer extra vertrouwen voor de toekomst.

Mèt velen onder U, ben ik een enthousiast lid van de Valkhofvereniging en ik sta volledig achter haar doelstellingen; eerlijk gezegd, zeer in het bijzonder die doelstelling, gericht op de -BESTUDERING VAN EN MEDEWERKING VERLENEN AAN DE MOGELIJKHEDEN VAN GEHELE OF GEDEELTELIJKE OPBOUW VAN DE BURCHT-!

Dat is inderdaad, wat men noemt, een mond vol. Wij, allen met elkaar, weten dat er heel wat werk verzet moet worden en er nog onnoemlijk veel gedaan gaat worden vóór dit gerealiseerd zal zijn. Maar...bang voor werk zijn we nooit geweest en W E R K en SAMENWERKING is iets dat in Nijmegen past. Ook dat WERK is voor onze stad van onschatbare betekenis. Waarom ?

Laten we even durven veronderstellen, dat gedeeltelijke herbouw in onze dagen gerealiseerd gaat worden en dat men eindelijk aan de burcht méér historische waarde toekent dan aan zogenaamde "historische paden-aanleg". Wat betekent dat dan voor Nijmegen en omgeving ?

-Deze aanpak, te lang uitgesteld, betekent een historische daad van de eerste orde ! De oorsprong van de stad functioneel, zichtbaar maken en nog méér positieve bekendheid geven !

-Deze aanpak dient ongetwijfeld een meervoudige

voortgang en dat is juist wat Nijmegen zo bitterhard nodig heeft. Ongeveer tot aan het uiterste randje volgebouwd, ligt hier nog de, neen, D E NIJMEGEN-PROMOTION-KANS als nooit tevoren. Een kans die werk biedt en functionele ruimten en... vooral in toeristisch opzicht een onvoorstelbaar rijk perspectief heeft.

-In samenwerking met de betreffende instanties en met de aanwezige deskundigen, zal voor een aantal jaren werkgelegenheid geboden worden.

-Dat rond de eerste spade in de grond, de toeristen al aanwezig zijn weten we allemaal uit ervaring en de huidige en nimmer tevoren zo enthousiaste VVV-directie zal weten in te spelen op een dergelijke toeristische attractie.

-Meerdere instanties zullen de ruimten optimaal kunnen gebruiken. Van alle kanten zitten de musea met ruimtegebrek, Museum KAM dreigt eens MET ALLES WAT NIJMEEGSE VONDSTEN ZIJN, naar elders te verhuizen, onze Commanderie heeft al meer ruimte nodig en het Nijmeegs Cultureel Centrum kan verdubbeling van haar ruimte best gebruiken.

-Als we met zekerheid weten, dat Nijmegen op de aanpak zoals hier is voorgesteld vooruit gaat moeten we dan niet héél nadrukkelijk aandringen op WAKKER WORDEN ?

Hoe staan wij er voor, in Nijmegen ??

Een overbodige vraag lijkt het wel; onder U zijn er zeker velen, die ook vinden dat Nijmegen niet verder KAN wegzakken in nog grotere werkloosheid en aan sociale achterstand direct een halt moet worden toegeroepen met daaraanvolgend een goedgerichte aanpak.

Vanaf de oprichting van onze vereniging is steeds duidelijk gesteld en getoond, dat wij geen politieke overwegingen in opzet en handeling laten meespelen; dat hoeft ook niet en zal ook in de toekomst niet geschieden. Waarom weten we dat zo zeker ?? Wel, hierom... elke politieke vertegenwoordiging van ons allen, hoor je dagelijks bevestigen, dat zij nauw betrokken zijn bij het wel en wee van de stad; zij zullen elk van ons bevestigen, dat zij HET BESTE MET NIJMEGEN VOOR HEBBEN !! en als DAT ZO IS mogen wij ons daarover dus geen zorgen maken !

HET BESTE VOOR NIJMEGEN !! Onze stad die in zoveel opzichten ver bevoorrecht is boven de meeste plaatsen in ons land; juist door haar ligging hoog boven de rivier en zo vlakbij die rivier. Vroeger strategisch vanuit verdedigings-oogpunt en nu op die zelfde heuvel, vrijwel ongeschonden nog de Valkhofkapel, die nu door de vereniging als Vredessymbool wordt uitgedragen. Onze stad met de onvolprezen omgeving en vooral relatief nog vriendelijk milieu. Ook relatief misschien minder industrie, maar daartegenover een volwassen potentieel op geneeskundig en verpleegkundig terrein.

Ja, het beste voor Nijmegen ! Laten wij er maar eens aan beginnen en samenwerken om onze stad niet meer terug te laten zakken naar het verdom-hoekje waar het reeds al te lang lag. Wij moeten kunnen werken aan wat nodig is; niet langer beschuldigende vingers uitsteken, maar onbaatzuchtige samenwerking zoeken.

Soms sta je als nijmegenaar voor joker, wanneer toeristen onomwonden hun verbijstering uitspreken over de durf waarmee men nonchalant met cultuur-historische waarden omspringt. En

WELKOM !! VRIENDEN VAN HET VALKHOF !!

diezelfde toerist vraagt verwonderd waarom in Nijmegen de UITVERKOREN POSITIE niet onderkent wordt en een dergelijke historische RIJKDOM, ja, ook landelijke historische rijkdom, het stadsbestuur zo onverschillig laat. Ja, zeggen vele toeristen, de hele stad ligt door haar omgeving in één groot park en deze heuvel heeft toch een historische waarde; dat moet uit de grond weer te voorschijn kunnen komen !

Als we het eens zijn over de noodzaak dat we in Nijmegen op cultuur-historisch gebied moeten behouden wat we hebben, dan zitten we op één lijn ! Ook hier op de wortels van Nijmegen mogen de ruïneuze restanten niet verder aftakelen ! Integendeel, het Valkhof ligt klaar om mee te helpen aan de zo nodige economische groei van de stad en haar betere toekomst. Als het de plaats beter gaat zal het ook de bewoners beter gaan en... wordt meer onvrede weggenomen.

De plannen liggen klaar om het Valkhof de verdiende plaats terug te geven. Een verantwoordere realisering kan zich stap voor stap ontploien en wat zeer belangrijk is, met goed overleg komt elk geïnvesteerd bedrag op termijn in royaal rendement terug.

Laat een en ander even rustig inwerken en er zullen zeker meer positieve kanten te ontdekken zijn. Laten we met elkaar zorgen dat we in Nijmegen, doelbewust en trefzeker scoren !

Hartelijk dank voor Uw aandacht !

Dat dit een weergave is van mijn gedroomde toespraak zal misschien niet iedereen geloven...maar het was een droom of... toch... niet helemaal ? Wie zal het zeggen ! En wat heeft het met geloven te maken ?

TV.

DE VALKHOFVERHALEN

U zult wel gemerkt hebben, dat de Valkhofverhalen waarvan nu al deel zes is afgedrukt, een beetje onopvallend het Valkhofnieuws zijn binnengeslopen.

De redactie is dan ook van mening dat zij U een verklaring schuldig is. Tijdens de voorbereiding van de Theophanu-herdenking ontstond het idee om in ons Valkhofnieuws een van deze verhalen op te nemen waarin de keizerin werd genoemd. Dit bleek een schot in de roos en zo werd besloten in elk nummer een plaats in te ruimen voor één van de verhalen uit de serie.

De twaalf verhalen die beginnen in de Romeinse tijd en eindigen in 1985 zijn echter in een andere volgorde gepubliceerd dan oorspronkelijk gedacht was. Wij denken evenwel, dat dit niet als storend is ervaren. Elk deel is een gebeurtenis op zich en het daarin genoemde jaar evenals de regerende personen spelen feitelijk steeds een nevenrol.

De hoofdpersonen zijn gewone mensen, die direkt of indirekt bij de gebeurtenissen rond het Valkhof zijn betrokken. Zij immers zijn het, die de geschiedenis bepalen van onze stad in hun dagelijkse doen en laten.

Vaak zult U parallellen vinden met onze tijd en dat is helemaal niet zo verwonderlijk, omdat alle personen een dubbelganger hebben, hier en nu. De inspiratie moet tenslotte ergens vandaan komen !

Tot slot nog dit; het is de bedoeling om aan het eind van de serie, de TWAALF VALKHOFVERHALEN te bundelen, wèl in de juiste volgorde, en deze in de verkoop te brengen.

Hein van Brienem.

V A L K H O F K A P E L

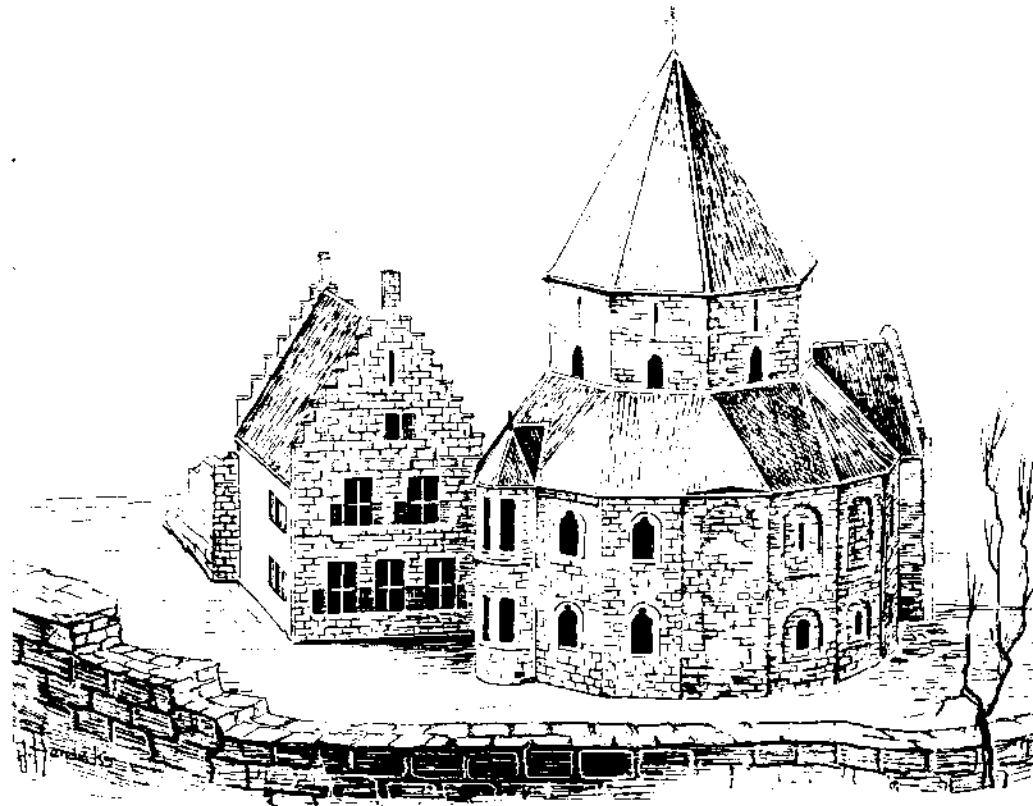
Nu 'k iets van jouw historie ken
en soms bij-je op het Valkhof ben,
zou'k van je willen horen
wat niemand zèker weet of zegt
het jaar dat d'eerste steen gelegd
werd....en jij werd geboren.

Er werd naast jou door jong en oud
aan de keizerlijke burcht gebouwd;
je kon van blijdschap huilen
als bouwers door het slechte weer
genoodzaakt waren, keer op keer
even bij jou te schuilen

In al je eeuwen van bestaan,
als vorsten komen en weer gaan
en knielden in je midden,
tierden er vloek en oorlogsbrand
buiten jouw muren over het land;
hier kwam men om te bidden.

En steeds wéér mensen in haat en woede
steken elkaar in koele bloede
in huis en straten neer !
en worden nooit van oorlog moe;
en breken af; slaan telkens toe;
verpesten meer en meer !

Wat is 't, dat jou heeft gespaard ?
nog voor ruïne heeft bewaard ?
al stal men deur en klokken;
Nu is het uit ! we zijn het zat !
van leed heb je genoeg gehad;
we gaan nu voor je knokken !

Nu 'k iets van jouw historie weet,
van duizend jaren lief en leed,
ben ik verwonderd en verrukt,
dat jij in je oude muren
nòg 'ns duizend jaar wil duren !!
Wij helpen, dat 't je lukt !!

REDAKTIE-MEDEDELINGEN

* Tot dusver is van enkele exemplaren van Valkhofnieuws 4/85 (het Kerstnummer) bekend dat, door nog onbekende oorzaak, enige pagina's zijn weggevallen. Indien Uw exemplaar soortgelijke gebreken vertoont, kunt U dit portvrij opsturen naar de redactie:

ANTWOORDNUMMER 1727 6500 VB NIJMEGEN.

U krijgt dan zo spoedig mogelijk een compleet Valkhofnieuws toegestuurd.

* Uit reacties van leden is ons gebleken, dat het Kerstnummer (4/85) bij velen in de regio Nijmegen pas ná Nieuwjaar is bezorgd. Bij wijze van proef hadden wij Valkhofnieuws 3/85 bij de stadspost aangeboden. De snelle en accurate bezorging van dit nummer was voor ons een reden om ook nummer 4/85 via deze stadspostdienst te laten afhandelen, hetgeen ditmaal tot eerdergenoemd teleurstellend resultaat leidde. De redactie zal hieruit haar konklusies trekken om te voorkomen dat iets dergelijks zich herhaalt en biedt U haar excuses aan voor het ondervonden ongerief.

* Mocht U andere klachten hebben m.b.t. de uitvoering van Valkhofnieuws, gelieve deze onverwijld bij de redactie kenbaar te maken. Het is ondoenlijk om vooraf ieder boekje te controleren op fouten; de oplage (momenteel 450 à 500) is daarvoor te groot. Het redaktieadres vindt U in de omslag.

G.Hermans

UIT DE LEDENADMINISTRATIE

Vorig jaar mocht de ledenadministratie ruim tachtig nieuwe leden noteren. Daar stond een verloop tegenover van 18 (d.i. ca. 5 %), als gevolg van verhuizingen naar buiten de regio en het overlijden van leden, alsook enkele opzeggingen.

Als de toestroming van nieuwe leden zich in hetzelfde tempo voltrekt als in het vorige jaar, mag worden verwacht dat het ledental nog in het voorjaar van 1986 de vierhonderd zal overschrijden.

Sedert december van het vorige jaar heeft de Valkhofvereniging uitbreiding gekregen met:

Wanders, Th.	Nijmegen
Wanders, J.	Nijmegen
Wetters	Oosterhout
Jacobs	Groesbeek
Kruse	Nijmegen
Blokhuizen	H.Landstichting
Roeven	Lent
Krikke	Brouwershaven
Heerdink	Malden
Meuwese	Nijmegen
Paapst	Wychen
Jacobs	Nijmegen
Ritzer	Nijmegen
Weijers	Huissen
v.d.Sterre	Nijmegen

G.Hermans, ledenadministratie

<u>I N H O U D:</u>		<u>blz.</u>
Voorwoord:	het bestuur	1
Een 18de-eeuwse verbouwing van de VALKHOFBURCHT ?:	G.Lemmens	2
De reactie van de valkhofvereniging op het Gemeentelijk "Kultureel plan 1986-1989":	J.M.T.Nooy	9
Het zouden er wel duizend worden:		
tekening:	Hein v.Brienen Joh.Hendriks	13
Contouren in perspectief: het bestuur middenplaat:	Hein v.Brienen	19
De herbouw van de Valkhofburcht:		
	G.Hermans	23
Valkhofnieuwttjes:	G.Hermans	28
Welkom !! Vrienden van het Valkhof !!:		
tekening:	Theo Verweij Joh.Hendriks	30
De Valkhofverhalen:	Hein v.Brienen	35
Valkhofkapel:		
tekening:	Theo Verweij Joh.Hendriks	36
Redactie-mededelingen:	G.Hermans	38
Uit de ledenadministratie:	G.Hermans	39

